SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

11.5.2022

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 13.05.2022 klo 11.15 / HE 63/2022 vp / Lausuntopyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (jäljempänä ”SHLL”) kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa lausuntopyynnöstä. SHLL edustaa Suomen huolinta- ja logistiikka-alan yrityksiä, jotka yhdessä vastaavat valtaosasta Suomen ulkomaankaupan tuotteiden vienti- ja tuontikuljetuksista sekä niihin liittyvistä lisäpalveluista kaikissa liikennemuodoissa. 1.1.2022 lähtien SHLL:n jäsenistöön on kuulunut myös merkittäviä kotimaan maantieliikennettä ja terminaalitoimintaa hoitavia yrityksiä.

SHLL kannattaa esityksen tavoitteita. Suomen turvallisuusympäristö on nykyisen valmiuslain voimaantulon jälkeen muuttunut perustavanlaatuisesti ja Suomen riski joutua vihamieliseksi katsottavan hybridivaikuttamisen kohteeksi on kasvanut merkittävästi. SHLL pitää tärkeänä, että valmiuslakia päivitetään nopeutetussa lainsäädäntömenettelyssä siten, että monialaisissa sekä nopeasti muuttuvissa hybridivaikuttamisen tilanteissa viranomaisten toimivaltuudet ovat riittävät, normaalivaltuuksista poikkeavien valtuuksien käyttöönotto onnistuu tarvittaessa nopeasti ja että säännökset ovat myös selkeitä tulkinnallisesti.

Uusi hybridivaikuttamistilanteisiin soveltuva 3 §:n 6-kohta

Esityksessä keskeinen uusi säännös olisi se, että valmiuslain 3 §:ään lisättäisiin uusi hybridivaikuttamisen tilanteisiin soveltuva kohta 6, minkä mukaan poikkeusoloina pidettäisiin, sen lisäksi mitä lain 3 §:ssä nykyään säädetään, myös muuta julkisen vallan päätöksentekokykyyn, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai rajaturvallisuuteen kohdistuvaa uhkaa, tapahtumaa, toimintaa tai näiden yhteisvaikutusta, joka erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa kansallista turvallisuutta, yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

SHLL:n näkemyksen mukaan uuden 6-kohdan muotoilu kattava ja varsin laaja, mutta koska uuden poikkeusoloperusteen määrittely täysin tyhjentävästi ja tarkkarajaisesti on mahdotonta erilaisia hybriditilanteita silmällä pitäen, tärkeää on, että käyttöönottoasetusten normaali kontrollimekanismi on lainsäädännössä käytössä, mikä tarjoaa eduskunnassa mahdollisuuden todeta uuden 6 kohdan mukaisten kriteerien täyttyminen asianmukaisesti sen soveltamistilanteissa.

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto
etunimi.sukunimi@huolintaliitto.fi
PL 62 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
www.huolintaliitto.fi
020 595 5000

Logistiikka- ja kuljetusalaa koskeva uusi 122 a §

Hallituksen esityksessä valmiuslakiin ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi luku 17 a, jossa uusi pykälä 122 a koskisi kuljetuspalvelun tarjoajan velvollisuutta suorittaa liikenne- ja viestintäministeriön määräyksestä kuljetuksia rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, mitkä vain ja ainoastaan valmiuslain 3 §:n 6-kohdan mukaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa katsotaan täysin välttämättömiksi. Hallituksen esityksen mukaan uuden pykälän soveltaminen olisi kuitenkin aina viimesijaista suhteessa vapaaehtoisuuteen perustuviin järjestelyihin. Ensisijaisesti poikkeusoloissakin kuljetuspalvelut tulisi siten tuottaa viranomaisten omin voimavaroin tai hankkimalla tarvittavat palvelut markkinoilta.

Velvollisuus kuljetuspalvelujen tuottamiseen koskisi ehdotuksen mukaan vain liikenteen palveluista annetussa laissa tarkoitettuja kuljetuspalvelun tarjoajia. Lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kuljetuspalveluilla tarkoitetaan mainitussa laissa henkilöiden tai tavaroiden kuljettamista ammattimaisesti. Säännöksen esitöiden mukaan kuljetuspalvelulle ominaista on se, että palveluun sisältyy ajoneuvon kuljettaja ja ajoneuvo, ja palvelun antaa kuljetettavaksi tavaraa. Logistiikkasektorilta kuljetuspalvelun piiriin kuuluisi käytännössä tavaraliikenneluvan haltijan kuljetustoiminta. SHLL katsoo, että uusi 122 a § on ymmärrettävä ja tarpeellinen lisäys valmiuslakiin.

128 § Korvaus omistusoikeuden tai käyttöoikeuden siirrosta

Hallituksen esityksessä todetaan, että 122 a:n pykälän mukaan kuljetuspalvelun tarjoajalla, joka on valmiuslain nojalla määrätty suorittamaan kuljetuksia, on oikeus korvaukseen lain 128 §:n mukaisesti.

128 §:n mukaan, jos joku on 122 a §:n nojalla toteutetun toimenpiteen johdosta kärsinyt vahinkoa, jota hänelle ei korvata muun lain nojalla, suoritetaan hänelle vahingosta täysi korvaus valtion varoista. 128 §:n mukaan selvää on, että kuljetuspalvelun tarjoaja voi saada valtiolta korvauksen suorittamistaan kuljetuspalveluista. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että 128 §:n mukainen ”joku” voi olla myös kuljetusasiakas, jolle syntyy vahinkoa siitä, että hänen kuljetussopimusperusteisesti käyttämänsä kuljetusyritys määrätään suorittamaan viranomaisten edellyttämiä kuljetuksia. Näin ollen niissä tilanteissa, joissa 122 a §:ää joudutaan soveltamaan, tulee ehdottomasti myös huomioida kuljetusmääräyksen aiheuttamat mahdolliset vahingot kaikille osapuolille, eli kuljetusyritykselle kuin tämän asiakaskunnalle.

Helsingissä 11.5.2022

Kunnioittaen

SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY

Petri Laitinen
Toimitusjohtaja